

TISKOVÁ ZPRÁVA

2. 5. 2019

Chybí 3,3 miliardy Kč na dotace pro ekologizaci průmyslu, Česku přitom hrozí srovnatelná pokuta od EU za kvalitu ovzduší už po roce 2020

Česká republika dlouhodobě neplní evropské normy na kvalitu ovzduší v oblasti polétavého prachu, oxidu dusičitého či benzo(a)pyrenu. Čas na nápravu má od Evropské komise jen do roku 2020, potom může být ČR udělena pokuta v řádu miliard Kč. Srovnatelná částka, 3,345 miliardy Kč, přitom Ministerstvu životního prostředí chybí, aby bylo možné dofinancovat všechny navržené projekty na ekologizaci českého průmyslu, který je jedním z hlavních zdrojů znečištění. Pokud by se projekty na snížení emisí v českém průmyslu realizovaly, Česko by do značné míry vyřešilo problém znečištěného ovzduší pro své občany a zároveň získalo vůči EK pádný argument proti hrozícím sankcím.

Zafinancováno je 10 projektů, zbývá jich ale 153

Česká vláda i Ministerstvo životního prostředí jako kompetentní orgán si jsou kritické situace v oblasti kvality ovzduší vědomy. Průmyslové znečišťovatele mají k instalaci ekologických technologií motivovat dotace, o které bylo možné na MŽP žádat i v rámci 89. výzvy Operačního programu životní prostředí se specifickým cílem „Snížení emisí stacionárních zdrojů podílejících se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek“. MŽP však situaci podcenilo, operační program byl nedostatečně financován a v současné době hrozí, že 153 ze 163 projektů, i když byly vyhodnoceny jako způsobilé, dotaci nedostane. Na dotaci dosáhlo pouhých 10 šťastlivců.

Josef Hlavinka, výkonný ředitel Svazu sléváren, jehož členové patří mezi dotační žadatele, uvádí: „Chybí finance na 153 projektů s celkovými náklady 5,966 miliardy Kč, z nichž dotace mají pokrýt 3,345 miliardy Kč. Přitom všechny tyto žádosti podmínky splnily, navržené projekty jsou kvalitní, ale kvůli chybějícímu financování skončily v tzv. zásobníku. Firmy do jejich přípravy přitom investovaly čas i svoje peníze. Je to pro český průmysl nepřijemná situace, o které jsme informovali dopisem premiéra Andreje Babiše i ministra životního prostředí Richarda Brabce.“

Ekologické projekty průmyslu jsou podporovány nerovnoměrně

Nejlepší přístup k dotacím mají velké podniky z tradičních průmyslových regionů: Moravskoslezského či Ústeckého kraje. Naopak menší podniky z ostatních částí ČR mají pravděpodobnost získání dotace nižší. Na to upozorňuje senátor a hejtmán Zlínského kraje Jiří Čunek: „Průmysloví znečišťovatelé nesídlí jen na Severní Moravě či v Severních Čechách. I v klíčových městech kraje, ve Vsetíně a ve Zlíně, máme fungující slévárny, které jsou na místní úrovni významnými podniky, ale pro svůj další rozvoj potřebují ekologizovat provoz. Bohužel jsou ve skupině 153 žadatelů o dotaci MŽP, jejichž projekt byl schválen, ale zatím se na něj nenašly peníze.“

Ladislav Minčič, ředitel odboru legislativy, práva a analýz Hospodářské komory ČR, uvádí: „Je jistě možné teoretizovat o pokřivujícím účinku dotací, lze diskutovat i o přiměřenosti a vůbec realizovatelnosti některých mezinárodních závazků České republiky, určitě ale dává větší smysl vyplatit rozpočtové prostředky firmám v rámci aktivního operačního programu a jednotlivých již připravených projektů, než je jako pokutu transferovat do Bruselu. Zní to možná rouhavě, ale

předpokládám, že speciálně v tomto případě budou místní firmy s penězi daňových poplatníků hospodařit efektivněji a s větším užitekem pro samotné poplatníky než vzdálený Brusel. Navíc má ČR nyní, na vrcholu ekonomického cyklu, jedinečnou příležitost alespoň zčásti se zbavit nálepky znečišťovatele, zejména jsou-li projekty na jednotlivé ekologizační kroky již připraveny. Jako zástupce podnikatelů musím zdůraznit, že sám průmysl dělá pro snížení emisí prokazatelně velmi mnoho, a to na rozdíl od domácností, které navzdory – neříkám, že díky – všem jen málo provázaným opatřením a sporně nastaveným podporám začínají emisím klíčových polutantů dominovat.“

Kde leží prostředky na snížení emisí českého průmyslu

Klíčovou otázkou samozřejmě je, kde potřebné 3,345 miliardy Kč vzít. Možnou odpověď naznačuje senátor Zbyněk Linhart, který v horní komoře parlamentu předsedá výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí. „Ministr životního prostředí má jedinečnou výhodu, že nemusí spoléhat jen na evropské peníze. V jeho působnosti je Státní fond životního prostředí. Pokud je v něm dostatek prostředků, těžko si lze představit efektivnější cestu, jak je využít, než jsou dotace na kvalitní ekologizační projekty v českém průmyslu. Ochota použít vlastní národní peníze na snížení emisí je ideální prostředek, jak Evropskou komisi přesvědčit, že Česká republika to myslí s ochranou životního prostředí vážně.“

Aby bylo investice do snížení emisí možné realizovat do roku 2020, je třeba přijmout rozhodnutí o jejich dotačním financování v nejbližších měsících.

O Svazu sléváren ČR

Svaz sléváren České republiky je profesní organizací sdružující slévárny, modelárny, projekční a výzkumné organizace, obchodní organizace a učňovské, střední a vysoké školy vyučující slévárenství. Svaz sléváren České republiky zpracovává informace o výrobě odlitků a modelů v České republice a v zahraničí. Hlavní priority činnosti Svazu sléváren jsou konkurenceschopnost, zajištění pracovní síly a její kvalifikace, ekologie a pracovní prostředí.